

FINANSTILSYNETTHE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAYSTIANSEN & CO AS
Postboks 174
1378 NESBRUVår referanse
25/4291
Deres referanse

12.06.2025

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn 11. og 12. mai 2025 med Stiansen & Co AS, org.nr 962 990 746, heretter omtalt "revisjonsforetaket". Formålet med tilsynet var oppfølging av innrapportering av revisjonsforetaket til Finanstilsynet. Denne tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 19. mai 2025 og revisjonsforetakets kommentarer til denne fra 4. juni 2025.

2 Finanstilsynets oppsummering

Finanstilsynet har gjennomgått utvalgte deler av tre revisjonsoppdrag, oppdrag A, B og C. På oppdrag B har tilsynet avdekket at revisor ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for sin uttalelse i revisjonsberetningen for 2023 når det gjelder verdsettelse av utsatt skattefordel, eksistens av inntekter og gyldighet av andre fordringer. På oppdrag C har Finanstilsynet avdekket at revisor ikke har utført kontrollhandlinger som gir revisor grunnlag for sin konklusjon i uttalelse om forenklet revisorkontroll av delårsregnskap.

Revisjonsforetaket skriver i tilsvaret at det er iverksatt en grundig intern gjennomgang av de aktuelle oppdragene, og som vedlegg til tilsvaret er det en rotårsaksanalyse og tiltaksplan. Revisjonsforetaket bekrefter i tilsvaret at det forplikter seg til å følge opp tiltakene og sikre at tilsvarende svakheter ikke oppstår i fremtidige revisjonsoppdrag.

Finanstilsynet vil vurdere gjennomføring av tiltaksplanen i senere tilsynsvirksomhet.

3 Finanstilsynets vurderinger

3.1 Kontroll av revisjonsoppdrag

3.1.1 Oppdrag B – Lovfestet revisjon av årsregnskapet for 2023

3.1.1.1 Manglende revisjonsbevis for verdsettelse av utsatt skattefordel

Konklusjon

Revisor har ikke innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende verdsettelse av utsatt skattefordel som grunnlag for sin uttalelse i revisjonsberetningen pr. 31. desember 2023. Dette er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e.

Begrunnelse

Foretakets årsregnskap for 2023 viser en balanseført utsatt skattefordel på kr 2 370 735 og akkumulert fremførbart underskudd på kr 37 254 366. Den utsatte skattefordelen utgjør 23 % av selskapets egenkapital. Revisor har dokumentert følgende vurdering vedrørende balanseført utsatt skattefordel:

"Utsatt skattefordel har tidligere vært balanseført i sin helhet. De senere år har man vurdert at det kan ta tid før fordelene knyttet til underskudd kan utnyttes og unnlatt ytterligere balanseføring.

Oppført utsatt skattefordel er knyttet til fremførbart underskudd. Oppført utsatt skattefordel på kr 2 370 725 er basert på et underskudd på 10 mill. Selskapet har unnlatt oppføring av underskuddet de seneste årene.

Selskapet har et skattemessig overskudd før fremføring på kr 908 615 i 2023 og hadde tilsvarende kr 678 641 i skattemessig overskudd før fremføring i 2022 mot kr 650 136 i 2021. Til sammen 2 237 392. På denne bakgrunn finner vi det forsvarlig å la utsatt skattefordel stå som en eiendel i balansen. Ved beregning av ek-krav vil utsatt skattefordel holdes utenom. Totalt har selskapet kr 37 mill. i fremførbart underskudd."

Revisor legger kun til grunn mindre historiske skattemessige resultater for sin vurdering av balanseføring av utsatt skattefordel. Balanseføring av utsatt skattefordel forutsetter at det er sannsynlig at foretaket har tilstrekkelig skattepliktig inntekt i fremtiden for å kunne utnytte skattefordelen. Utsatt skattefordel er et estimat basert på forventet fremtidig skattepliktig inntekt. ISA 540 regulerer revisjon av regnskapsestimer, inkludert utsatt skattefordel. Revisor har ikke gjennomført noen revisjonshandlinger som grunnlag for å vurdere fremtidig skattemessig inntekt og grunnlaget for balanseføring av utsatt skattefordel. De mindre skattemessige overskudd de tre siste årene gir ikke grunnlag for å føre opp en betydelig skattefordel per 31. desember 2023. Det forhold at den balanseførte skattefordelen er begrenset til utnyttelse av deler av det fremførbare underskuddets størrelse har heller ingen betydning for vurdering av verdsettelse av den balanseførte skattefordelen.

Finanstilsynet mener at revisor ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende verdsettelse av utsatt skattefordel for sin uttalelse i revisjonsberetningen pr. 31. desember 2023. Dette er brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e, jf. ISA 540 punkt 18

3.1.1.2 Manglende revisjonsbevis for gyldighet av inntekter og eksistens av andre fordringer

Konklusjon

Revisor har ikke innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for gyldighet av inntekter og eksistens av andre fordringer ved revisjon av årsregnskapet for 2023. Dette er grovt brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e. Finanstilsynet mener at revisor har vist manglende profesjonell skepsis ved utførelse av revisjonen. Dette er grovt brudd på revisorloven § 9-4 fjerde ledd første punktum.

Begrunnelse

Foretaket bokførte i årsregnskapet for 2023 en opptjent, ikke fakturert inntekt med tilhørende fordring i balansen på kr 8 493 954. Inntekten og fordringen gjelder foretak LLC. Person X er majoritetsaksjonær, styremedlem og daglig leder i foretaket, samt styreleder i foretak LLC i henhold til revisors arbeidspapir.

Det fremgår av revisors arbeidspapirer at dokumentasjon for denne inntekten og fordringen fortsatt ikke var mottatt per 2. april 2024. Revisor sendte deretter i juni 2024 e-post til foretaket med forespørsel om dokumentasjon av inntekten med tilhørende fordring, i form av underliggende avtaler, fakturaer og innbetalinger. Foretakets tilbakemelding var at det ikke forelå noen formell avtale for disse inntektene med tilhørende fordring, utover e-post korrespondanse mellom involverte parter. Revisor mottok heller ingen fakturaer eller dokumentasjon på innbetalinger. Videre ble det i svaret fra foretaket informert om at person X overførte alle sine honorarer og tilgodehavender til foretaket i kraft av sin rolle som daglig leder i foretaket.

Det forelå ikke kontrakt eller avtale på den ovennevnte inntekten, til tross for at den utgjorde 28% av foretakets totale inntekter i 2023. Videre fremgår det heller ikke av revisors arbeidspapirer at det forelå fakturaer eller innbetalinger for det inntektsførte beløpet så sent som i august 2024, da revisjonsberetningen ble signert. Til tross for dette konkluderer revisor med at periodisering av inntektene er sannsynliggjort og underbygger formålet, og at inntekter er dokumentert med avtaler, faktura og bekreftelse.

Den konstaterte mangelen på dokumentasjon av inntekten og fordringen, sammenholdt med foretakets forklaring, viser vesentlig mangel i selskapets interne kontroll. Svikten i intern kontroll er ikke fulgt opp av revisor gjennom revisjonen og heller ikke i revisors rapportering i form av nummerert brev til selskapets ledelse. Dette er et brudd på revisorloven § 9-5.

Foretaket og LCC er nærstående parter. Måten inntekten og fordringen på kr 8 493 954 oppstod, er ikke en del av foretakets ordinære forretningsvirksomhet. Revisor har ikke i tilstrekkelig grad vurdert den forretningsmessige begrunnelsen for transaksjonen. Dette er grovt brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd, jf. ISA 550 punkt 23 (a) (i).

På bakgrunn av ovennevnte forhold mener Finanstilsynet at revisor ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for gyldigheten av den bokførte inntekten og eksistensen av den bokførte fordringen på kr 8 493 954 som grunnlag for sin uttalelse i revisjonsberetningen. Fordringen utgjorde 84 % av foretakets egenkapital. Dette er grovt brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e.

Finanstilsynet mener at revisor har vist manglende profesjonell skepsis ved utførelsen av revisjonen. Dette begrunnes med at revisor konkluderer positivt i sitt arbeidspapir på at inntekter er dokumentert med avtaler og fakturaer, hvilket ikke stemmer for beløpet på kr 8 493 954. Videre synes det ikke som om revisor har hensyntatt det faktum at person X har sentrale posisjoner og innflytelse i både foretaket og i foretaket LLC, og gjennom dette har mulighet til å påvirke transaksjoner. Det vises også til at balanseføring av fordringen på kr 8 493 954 var avgjørende for at foretaket kunne oppfylle kravet til ansvarlig kapital, et forhold revisor av denne type virksomhet må ta med sin vurdering. Dette er grovt brudd på revisorloven § 9-4 fjerde ledd første punktum.

3.1.2 Oppdrag C – Forenklet revisorkontroll av et delårsregnskap

3.1.2.1 Manglende kontrollhandlinger for verdsettelse av utsatt skattefordel og eksistens av andre fordringer

Konklusjon

Revisor har ikke utført kontrollhandlinger rettet mot utsatt skattefordel og andre fordringer som gir revisor grunnlag for sin konklusjon i uttalelse om forenklet revisorkontroll av delårsregnskap per 30. juni 2024. Revisorkontrollen er heller ikke utført med profesjonell skepsis. Dette er grovt brudd på revisorloven § 9-10 første ledd første punktum og brudd på revisorloven § 9-10 første ledd andre punktum.

Begrunnelse

Revisor signerte revisjonsberetningen for årsregnskapet 2023 den 9 august 2024, hvor det blant annet var bokført en utsatt skattefordel på kr 2 370 735 og en fordring på kr 8 493 954.

Finanstilsynet mener at revisor ikke innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for sin uttalelse i revisjonsberetningen vedrørende disse to postene, se punkt 3.1.1.1 og 3.1.1.2. Revisor signerte 24. september 2024 uttalelse om forenklet revisorkontroll av delårsregnskap per 30. juni 2024. De to ovennevnte balansepostene ble rapportert med tilsvarende beløp i foretakets delårsregnskap som i årsregnskapet for 2023.

Det fremgår ikke av revisors dokumentasjon at det er utført noen kontrollhandlinger rettet mot balanseført utsatt skattefordel på kr 2 370 735. Dette til tross for at det fremgår av delårsregnskapet at foretaket i seks månedersperioden 1. januar – 30 juni 2024 hadde et underskudd på kr - 1 798 716.

Det fremgår ikke av revisors dokumentasjon at det er utført noen kontrollhandlinger rettet mot den balanseførte fordringen på kr 8 493 954. Revisor skriver at "Konto 1411 består av krav mot LLC fra 2024. Vi forventer at dette kravet blir innbetalt i løpet av september / oktober".

Revisor etterspurte dokumentasjon av fordringen flere ganger under revisjonen av årsregnskapet for 2023, blant annet underliggende avtaler med tilhørende fakturaer og kopi av innbetalinger. Uttalelse om forenklet revisorkontroll av delårsregnskap ble signert nesten syv uker etter at revisor signerte revisjonsberetningen. Det fremgår ikke av revisors dokumentasjon at det ble utført kontrollhandlinger i denne mellomliggende perioden som kunne underbygge eksistensen av fordringen, som for eksempel fakturering eller innbetalinger.

Revisor har ikke utført kontrollhandlinger rettet mot utsatt skattefordel og andre fordringer som gir revisor grunnlag til å gi uttrykk for sin konklusjon i uttalelse om forenklet revisorkontroll av delårsregnskap. Dette er grovt brudd på revisorloven § 9-10 første ledd første punktum, jf. ISRE 2410 punkt 15. Revisor har ikke utført den forenklede revisorkontrollen med en profesjonell skeptisk holdning. Dette er brudd på revisorloven § 9-10 første ledd andre punktum, jf. ISRE 2410 punkt 6.

Vi ber revisjonsforetaket sende kopi av dette brevet til revisor.

For Finanstilsynet

Bjørn Kristiansen
senior tilsynsrådgiver

Cato Grønnern
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.